

Spørgsmålet om udelukkelse af et medlem af folketinget er fra et demokratisk synspunkt så vigtigt, at der må stilles krav til udelukkelseskriterierne, som sikrer mod vilkårlighed, partipolitisk misbrug, chikane, politisk forfølgelse eller anden form for forsksbehandling.

I forhold hertil er hensynet til et upræcist begreb som »tingets værdighed« af helt underordnet betydning. Den »almindelige retsopfattelse« kan heller ikke benyttes som rettesnor i sådanne sager, da der ikke i befolkningen findes nogen fælles opfattelse på dette område, således at en henvisning til »den almindelige opfattelse« kun kan benyttes til at begrunde den flertalsafgørelse, som netop i sager af denne art meget let får karakter af politisk forfølgelse.

Grundlovens bestemmelse:

Efter grundlovens § 30 beror afgørelsen om udelukkelse på, om den pågældende »er straffet for en handling, der i *almindeligt om-dømme* gør ham *uværdig* til at være medlem af folketinget.«

Det er ikke noget særlig præcist grundlag for folketingets afgørelse. F.eks. kan »værdigheds«kriteriet indbyde til, at flertallet manifesterer sine fordomme over for mindretal (ikke nødvendigvis efter en partipolitisk opdeling).

Den eneste rettesnor, der i øvrigt foreligger, stammer fra tilblivelsen af den nuværende bestemmelse. Forud herfor håndhævedes den regel, at man mistede sin valgbarhed, hvis man blev idømt en fængselsstraf på 4 måneder eller derover, og det fremgår af forarbejderne til den nuværende grundlovsbestemmelse, at den ikke var ment som en skærpelse. Det kunne tale for, at man ikke udelukker nogen, medmindre de har fået mindst 4 måneders fængsel, og at det nye i formuleringen bruges til en vurdering af, om der i visse tilfælde ikke skal ske udelukkelse *til trods for* en straf på over 4 måneder, fordi den pågældende af særlige grunde alligevel ikke anses for »uværdig i almindeligt om-dømme«.

En sådan rettesnor finder VS imidlertid hverken praktisk anvendelig eller acceptabel. At den ikke er praktisk anvendelig, fremgår allerede af folketingets faktiske afgørelser siden 1953. At den ikke er acceptabel for VS, skyldes, at den ikke på nogen måde modsva-

rer det værdighedskrav eller moralske krav, vi ville stille, samtidig med at vi har den bestemte opfattelse, at det ikke er *vore* krav, andre partiers kandidater skal opfylde, lige så lidt som vi finder det rimeligt, at *de* skal forkaste eller udelukke *vore* kandidater ud fra *deres* krav.

Fortilfælde siden 1953:

Det synspunkt har været fremført, at afgørelsen bør ligge på linje med tidligere afgørelser, specielt med tidligere beslutninger om udelukkelse. Derfor har der også i forbindelse med den aktuelle sag været fremdraget mulige paralleller.

VS føler sig imidlertid ikke i mindste måde bundet af tidligere afgørelser og vil således også i den aktuelle sag afstå fra at argumentere ud fra mulige paralleller i fortiden, fordi det kun kan tilsløre det principielle i vor holdning. Der er siden grundlovsændringen i 1953 forekommet to udelukkelse. Mens dels har VS ikke andel i nogen af dem, dels fremstår de begge i dag som klare eksempler på, hvilke misgreb det fører til, når folketinget subjektivt begynder at jonglere med »værdigheds«begrebet.

I intet af tilfældene skulle udelukkelse have fundet sted, hvis man havde støttet sig på det kriterium, som var gældende frem til 1953: »En strafbar handling kan ikke anses for vanærende, medmindre domfældte på gerningstiden var fyldt 18 år og der er idømt ubetinget straf af fængsel i 4 måneder eller derover.«

Til trods for, at det gang på gang er slået fast, at der *ikke* med ændringen i 1953 var tilsigtet nogen *skærpelse* af reglerne, er de to udelukkelse sket på grundlag af straffedomme på henholdsvis 40 dages fængsel og 3 dages hæfte.

Den seneste af sagerne, A. C. Normann-sagen fra 1972, er endnu i frisk erindring. A. C. Normann blev udelukket med stemmetalene 88 for, 70 imod.

VS var ikke i folketinget på det tidspunkt, men fulgte naturligvis sagen og ville i givet fald have stemt *imod* udelukkelse. Det er næppe forkert at sige, at de tilfældige følger af den i sig selv beskedne færdselslovsovertrædelse samt pressens behandling af sagen påvirkede afgørelsen på en ikke særlig betryggende måde. Det kan i hvert fald betragtes som en kendsgerning, at der blot få år